

UNIVERZITA PALACKÉHO V OLOMOUCI

Přírodovědecká fakulta

Katedra geografie

Kalužík Roman

Vývoj olomouckého předměstí Lazce v průběhu 19. a 20. století

BAKALÁŘSKÁ PRÁCE

Vedoucí práce: Mgr. Jan Daniel

Olomouc 2013

BIBLIOGRAFICKÝ ZÁZNAM

Autor (osobní číslo): Roman Kalužík (R100640)

Studijní obor: Regionální geografie

Titul: Vývoj olomouckého předměstí Lazce v průběhu 19. a 20. století.

Title of thesis: Developments in Olomouc Lazce suburbs during the 19 and 20 century.

Vedoucí práce: Mgr. Jan Daniel

Rozsah práce: 45 stran

Abstrakt: Bakalářská práce hodnotí a analyzuje proměny krajinné a funkční struktury katastru olomouckého předměstí Lazce ve čtyřech časových obdobích v průběhu 19. a 20. století. Po zpracování a nastudování materiálů, porovnání historických a současných leteckých snímků, byly změny v krajinné struktuře zaznamenány a zpracovány do mapového pole prostřednictvím programu ArcGIS 10. Pro lepší přehlednost byly vytvořeny ke každému sledovanému období mapy. Celkově byly zpracovány čtyři mapy těchto časových úseků, které byly následně okomentovány a ze kterých byly díky programu ArcGIS vypočítány tabulky a grafy. Kapitola 8. se věnuje a poukazuje také na celkový vývoj a regulaci toků.

Klíčová slova: Olomouc, předměstí Lazce, letecké snímky, využití ploch, proměny krajiny.

Abstract: This bachelor thesis evaluates and analyses changes in land use of the suburb of Lazce in Olomouc within the 19th and 20th centuries. After processing and preparation of materials and comparison of historical and present aerial photographs, changes were recorded and processed to the map field through ArcGIS 10 programme. For better clarity, maps to each monitored period were created. In total, four maps were processed to these periods. These maps were subsequently provided with comments and tables and graphs were calculated from them by the ArcGIS programme. Chapter 8. Explains the development and regulation of flows.

Key words: The suburb of Lazce in Olomouc, aerial photographs, land use, changes in landscape.

Prohlašuji, že jsem zadanou bakalářskou práci vypracoval samostatně pod vedení Mgr. Jana Daniela a uvedl jsem v seznamu veškerou použitou literaturu a zdroje.

V Olomouci dne 10. 5. 2013

Podpis:

Děkuji Mgr. Janu Danielovi jak za konzultace, čas a cenné rady, tak i připomínky, které mi během vypracování bakalářské práce poskytl.

UNIVERZITA PALACKÉHO V OLOMOUCI

Přírodovědecká fakulta

Akademický rok: 2010/2011

ZADÁNÍ BAKALÁŘSKÉ PRÁCE

(PROJEKTU, UMĚLECKÉHO DÍLA, UMĚLECKÉHO VÝKONU)

Jméno a příjmení: **Roman KALUŽÍK**
Osobní číslo: **R100640**
Studijní program: **B1301 Geografie**
Studijní obor: **Regionální geografie**
Název tématu: **Vývoj olomouckého předměstí Lazce v průběhu 19. a 20. století**
Zadávatel katedra: **Katedra geografie**

Z á s a d y p r o v y p r a c o v á n í :

Hlavním cílem bakalářské práce je zhodnocení proměny krajinné a funkční struktury katastru olomouckého předměstí Lazce v průběhu 19. a 20. století. Při hodnocení bude autor vycházet především z analýzy dostupných kartografických děl a leteckých měřických snímků. Zjištěné skutečnosti se autor pokusí interpretovat na základě dalších relevantních pramenů historické a geografické povahy.

Rozsah grafických prací: **Podle potřeb zadání**
Rozsah pracovní zprávy: **5 000 - 8 000 slov**
Forma zpracování bakalářské práce: **tištěná/elektronická**

Seznam odborné literatury:

Bartoš, J., Schulz, J., Trapl, M.: Historický místopis Moravy a Slezska v letech 1948-1960 III. Ostrava 1972.
Dějiny Olomouce 2009
Dějiny Olomouce Nešpor
Fischer, R.: Vytvoření Velkého Olomouce. Olomouc 1932.
Kuch-Breburda, M., Kupka, V.: Pevnost Olomouc. Dvůr Králové nad Labem 2003.
Semotanová, E.: Historická geografie českých zemí. Praha 2002.

Vedoucí bakalářské práce: **Mgr. Jan Daniel**
Katedra geografie

Datum zadání bakalářské práce: **4. května 2011**
Termín odevzdání bakalářské práce: **30. dubna 2012**

L.S.

Prof. RNDr. Juraj Ševčík, Ph.D.
děkan

Doc. RNDr. Zdeněk Szczyrba, Ph.D.
vedoucí katedry

V Olomouci dne 4. května 2011

Použité zkratky

GIS – Geografický informační systém

LUCC – Land use/cover change

IGU – Mezinárodní geografická unie

ČSAV – Česká akademie věd

VGHMÚř – Vojenský geografický a hydrometeorologický úřad

K_{es} – Koeficient ekologické stability

TTP – Trvale travnaté plochy

Obsah:

1.	ÚVOD.....	-8-
2.	CÍL PRÁCE.....	-9-
3.	METODIKA A PŘEHLED POUŽITÝCH ZDROJŮ.....	-10-
	3.1. Metodika.....	-10-
	3.2. Použité zdroje.....	-12-
4.	HISTORICKÁ GEOGRAFIE.....	-13-
5.	VYMEZENÍ A CHARAKTERISTIKA ÚZEMÍ.....	-14-
6.	ZÁKLADNÍ ANALYTICKÉ UKAZATELE UŽITÉ V PRÁCI.....	-15-
	6. 1. Ekologická stabilita krajiny.....	-15-
	6. 2. Bazický index.....	-16-
	6. 3. Antropogenní ovlivnění.....	-17-
	6. 4. Původnost kulturní krajiny.....	-17-
7.	HISTORICKO-GEOGRAFICKÝ VÝVOJ.....	-18-
	7. 1. Ve stínu pevnosti.....	-18-
	7. 2. Před 2. sv. válkou.....	-21-
	7. 3. Socialistické Lazce.....	-24-
	7. 4. Současné Lazce	-27-
8.	VÝVOJ TOKŮ V KATASTRU LAZCE A V OLOMOUCI.....	-30-
9.	ZÁVĚR.....	-33-
10.	POUŽITÉ ZDROJE.....	-34-
	10.1 Knížní zdroje.....	-34-
	10.2 Internetové zdroje.....	-35-
	10.3 Mapové letecké snímky a staré mapy.....	-35-
	SUMMARY.....	-36-
	PŘÍLOHY.....	-38-

1. ÚVOD

Olomoucké předměstí Lazce bylo zvoleno pro svou historicko-geografickou analýzu proměny krajiny hned z několika důvodů. Svou charakteristickou minulostí, kterou Lazce prošli a následnou urbanizaci, je možno takřka učebnicově rozpoznat jednotlivé změny krajiny v mapovém podkladu v průběhu času. Motivací tedy bylo, tyto změny chronologicky rozdělit do čtyř časových období a následně popsat a doložit jednotlivými kartografickými prvky.

První zmínka o existenci osady s názvem Lasecz je již z roku 1298. Do roku 1885 byl používán oficiální název Lazka, následně byl změněn na dnešní Lazce (z *Lázek*, na *Lazkách*). Lazce, jenž byly do roku 1919 samostatnou obcí, se následně připojily k velké Olomouci. V tom čase byly Lazce druhou nejméně početnou obcí, které se připojovaly k velké Olomouci hned po Neředínu. Lazce byly vždy ryze českou obcí, ve které žilo jen malé procento německého obyvatelstva, na rozdíl například od Nové Ulice.

Tato bakalářská práce představuje první historicko-geografický výzkum tohoto území. Jedná se o nastínění nejdůležitějších milníků v historii předměstí s tím, že studii tohoto předměstí by se chtěl autor věnovat i v budoucnu.

2. CÍLE PRÁCE

Cílem bakalářské práce je porovnání vybraných časových fází a následné proměny dnešního olomouckého předměstí Lazce. Tato bakalářská práce se zaměřuje na analyzování proměny krajiny předměstí, její strukturní, funkční proměny a také změny demografických znaků v průběhu sledovaných období. Ty byly rozděleny do čtyř odlišných časových period od 30. let 19. století, konkrétně od r. 1834 až do současnosti. Tato období budou rozpracována v jednotlivých úsecích práce.

3. METODIKA A PŘEHLED POUŽITÝCH ZDROJŮ

3. 1. Metodika

Práce je založena nejenom na odborné literatuře, ale také na důvěryhodných internetových zdrojích. Pro lepší přehlednost, čitelnost a následnou interpretaci textu byly vloženy průběžně grafy, tabulky a výpočty. Jsou v nich obsaženy informace o vývoji a počtu obyvatel, počtu domů, využití půdy v ha či v %, vývoj a měnící se délky silnic, koeficienty ekologické stability, antropogenního ovlivnění, původnosti kulturní krajiny, a také metoda bazického indexu. Tato data byla zpracována v programu MS EXCEL a použity byly zejména spojnicové grafy.

Vymezení území a přeměny krajiny v čase vlivem urbanizace, jsou vyjádřena formou map v geoinformačním programu ArcGis 10. Zde byl nejvýznamnější zdroj využití leteckých snímků. Při výzkumu využití ploch (land use) se tato metoda stává zcela nezbytnou. První se začalo pracovat se starou mapou stabilního katastru (Moravský zemský archiv), která pochází z 30. let 19. století. V té době bylo vymezení katastru Lazce odlišné oproti současnosti. V práci je však použita rozloha nynějšího katastru z důvodu územní srovnatelnosti. Dále jsou použity letecké snímky z roku 1938, 1987 (VGHMÚř, Dobruška) kde se jednalo ještě o černobílé snímky a následně aktuální, barevné letecké snímky získané z mapového serveru Cenia.

Výzkum katastru byl rozdělen do čtyř časových period. Tato období byla následně porovnána s obdobími předešlými a interpretací změn následně geograficky zaznamenány do mapového listu a doplněny o tabulky a grafy. Známe tedy přesně, jak výměru jednotlivých kategorií v %, tak i v hektarech a díky metodě bazických indexů, uvidíme také, jak se v procentuálním vyjádření měnil poměr ploch. Známe tedy i výsledky koeficientů a tím docílíme uceleného podvědomí o dané lokalitě. Jelikož jde o území, na jehož vývoj měla a má značný vliv řeka Morava, věnuji se v kapitole č 8. vývoji tohoto toku v katastru Lazce a celkově v Olomouci.

Využití ploch (landuse) bylo v jednotlivých časových úsecích rozděleno na kategorie:

- : Zastavěné plochy – obytná zástavba, průmyslová zástavba včetně vnitřních prostranství, kaple, dvory, hospodářská zástavba, fortifikační prvky.
- : Trvale travnaté plochy – louka, podmáčená louka – mokřady, obecní louka, louka

s roztroušenou vegetací, louka s říční vegetací.

: Zahrady a sady – sad, zahrada zelinářská, zahrada s ovocnými stromy.

: Pole – orná půda.

: Vodní plochy – vodní tok, řeky, stojatá voda, rybníky, jezera.

: Silnice – komunikace zpevněná, nezpevněná se stromořadím, cesta s alejí, pěšina.

: Ostatní plochy - parkoviště, hřiště, chodníky.

3. 2. Přehled použitých zdrojů

Seznámení se s vědní disciplínou historická geografie, byla pro autora především díky pánům Leoš Jeleček a Pavel Chromý a jejich článkům *Tři alternativní koncepce historické geografie v Česku* (CHROMÝ, JELEČEK, 2005) a *Environmentální historická geografie, historiogeografie a historický land use* (JELEČEK 1999). Zajímavé myšlenky přinesli publikace *The relations of Geography and history* (H. C. GEORGE, 1901), či *Geography and history* (A. R. H. BARKER, 2003).

Základním pramenem ohledně dějin Olomouce a o historii města, je publikace *Nové dějiny Olomouce* (SHULTZ A KOLEKTIV) a *Malé dějiny Olomouce* (AUTORSKÝ KOLEKTIV pod vedením J. BARTOŠE, 1972). Jedná se o komplexní pohled na dějiny Olomouce od pravěku do konce 2. sv. války. Obsáhlejší publikací prezentující olomoucké dějiny pak jsou *Dějiny města Olomouce* (NEŠPOR 1998). Pro charakteristiku půdy byla využita kniha *Úvod do krajinné ekologie* (DEMEK, 1999). Především o historii a vývoji olomouckého předměstí Lazce našel autor inspiraci v olomouckém historikovi Milanu Tichákovi a jeho knihách *O osudech městských částí Olomouce* (z roku 1997) a *Když padly hradby* (2005).

Jako vstupní data k tvorbě tabulek a grafů byly použity nejenom informace z historického lexikonu, ale především a hlavně z map vytvořených v programu ArcGis 10. Zde byly s každou mapou získány nové hodnoty a informace, jenž byly následně použity, srovnávány a změny následně vytvořily indexy. Náhled na socialistickou architekturu je inspirací z článku *Socialistická architektura dnes*, v rozhovoru s architektem Stefanem Forsterem (z roku 2010). Pro ekologickou stabilitu v krajině a následné počítání koeficientu byly použity informace z publikace *Krajinná ekologie* (FORMAN, GORDON, 1993) a také *Ekologická stabilita* (I. MICHAL, 1994). Důležité informace použité v práci jsou také z *Krajina a jej využívanie* (F. ŽIGRAI, 1983), a to pro výpočet původnosti kulturní krajiny. Pro výpočet antropogenního ovlivnění byla použita publikace *Analýza vývoje české kulturní krajiny v období 1845–2000* (L. KUPKOVÁ, 2001). Cenné informace pocházejí také z publikace *Historický místopis* (BARTOŠ 1972).

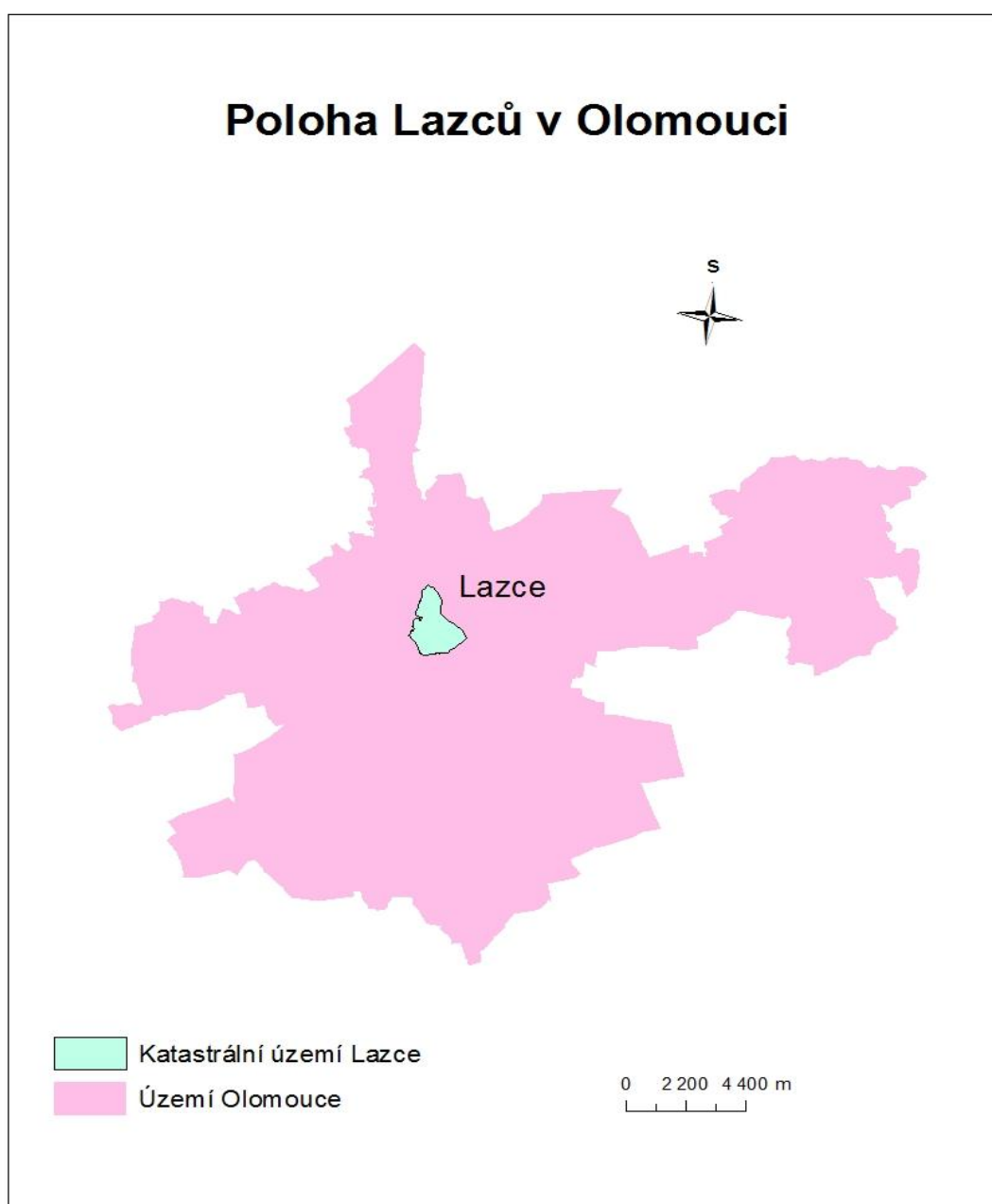
4. Historická geografie

„Dějiny nejsou snadno pochopitelné bez geografie“ (George, 1901). Tento více než sto let starý výrok H. C. Georgeho jasně poukazuje, že historická geografie je interdisciplinární vědní disciplína na pomezí historie a geografie. I když existuje řada různorodých definic, vždy existovala vzájemná propojenost těchto dvou vědních oborů, které studují proměny geografického prostoru v čase. V Průběhu 20. Století vznikl „příkop“ mezi oběma obory, jehož „přemostění“ vyžaduje, aby historici rozšířili své geografické vidění reality a geografové prohloubili své historické znalosti. (Baker, 2003). Od roku 1996 působí v rámci Mezinárodní Geografické unie (IGU) také skupina Land Use/Cover Change (LUCC), jenž je reakcí na rozvoj nové historicko-geografické disciplíny tzn.: „historický land use“. Hlavní tezí je hledání nových udržitelně využitelných zdrojů. Do této činnosti se zapojila také katedra sociální geografie a regionálního rozvoje Přírodovědecké fakulty UK pod vedením I. Bičíka

Dnes je již nedílnou součástí k využívání výzkumu historické geografie metoda GIS (s níž se v bakalářské práci pracovalo) a také dálkových průzkumů země (remote sensing). Samotné studium a výzkum historické geografie v České Republice, má své zastoupení v ČSAV a také na geografických pracovištích univerzit např.: UP v Olomouci, UK v Praze, Západočeské univerzitě v Plzni, či Masarykově univerzitě v Brně, kde se pro zajímavost zásluhou R. Brázdila rozvíjí disciplína „historická klimatologie“, zkoumající změny klimatu, antropogenní změny klimatu, působení změny klimatu na člověka. Významné osobnosti zabývající se historickou geografii v České Republice jsou například Leoš Jeleček, Pavel Chromý, Eva Semotanová apod.

5. Vymezení a charakteristika území

Lazce jsou jednou z 26 městských částí statutárního města Olomouc. Nacházejí se na pravém břehu řeky Moravy v Hornomoravském úvalu. Lazcemi protéká dnes také nazývaný Mlýnský potok neboli také Střední Morava (jedná se však spíše o zastaralý výraz). Rovinaté území Lazců (ležící v minulosti periodicky zaplavované nivě) tvoří zejména hlinitopísčité sedimenty místy s příměsí štěrku nebo sprašového charakteru (Demek, 1999). Polohou severně od centra, počtem obyvatel 6899 (Historický lexikon, 2001) a katastrální výměrou 1,06km² Patří dnes již neodmyslitelně k olomouckým předměstím, i když do roku 1919 se jednalo o samostatnou osadu.

Obr. 1.: Poloha předměstí Lazce v Olomouci (vlastní zpracování)

6. Základní analytické ukazatele užívané v práci

6.1. Ekologická stabilita krajiny

Jedná se o ukazatel vyjadřující odolnost krajiny a ekosystémů vůči rušivým jevům a schopnost následné regenerace krajiny po jejím narušení. Každý krajinný prvek má určitý stupeň stability. K dosažení a určení celkové ekologické stability potřebujeme tedy poměr všech zastoupených krajinných prvků (Forman, Gordon, 1993). Pro určení ekologické stability krajiny slouží výpočet koeficientu ekologické stability (K_{es}), který se počítá různými způsoby. Nejčastějším a nejjednodušším způsobem výpočtu je podíl relativně stabilních ploch k relativně nestabilním plochám v daném území s následným vzorcem (Michal I. 1994) :

$$K_{es} = S/L$$

S = výměra ploch relativně stabilních – vodní plochy, TTP, zahrady a sady.

L = výměra ploch relativně nestabilních – pole, zastavěné plochy, silnice a ostatní.

Koeficient ekologické stability následně dosahuje hodnot od $K_{es} < 0,10$ až $1,00 < K_{es}$. Ty následně dělíme do 4 kategorií:

Tab. 1. Kategorie koeficientu ekologické stability

hodnota K_{es}	charakteristika území
$K_{es} < 0,10$	území s maximálním narušením přírodních struktur. Základní ekologické funkce musí být intenzivně a trvale nahrazovány technickými zásahy.
$0,10 < K_{es} < 0,30$	území nadprůměrně využívané, se zřetelným narušením přírodních struktur. Základní ekologické funkce musí být neustále nahrazovány technickými zásahy.
$0,30 < K_{es} < 1,00$	území intenzivně využívané, hlavně zemědělskou velkovýrobou. Oslabením autoregulačních pochodů a agrosystémů, způsobuje jejich značnou ekologickou labilitu a vyžaduje vysoké vklady dodatkové energie
$1,00 < K_{es}$	vcelku vyvážená krajina, ve které jsou technické objekty v souladu se zachovalými přírodními strukturami, důsledkem je i nižší spotřeba energomateriálových vkladů

Tab.1. Kategorie koeficientu ekologické stability (vlastní zpracování)

6. 2. Bazický index

Bazický index nám v této práci umožňuje analytické srovnání změn v krajinné sféře a to v námi sledovaných časových obdobích. Jako pevný základ je zde první časový horizont s hodnotou 100%. Od něj následně odvozujeme procentuální poměr změn v území. Vzorec pro výpočet bazického indexu je:

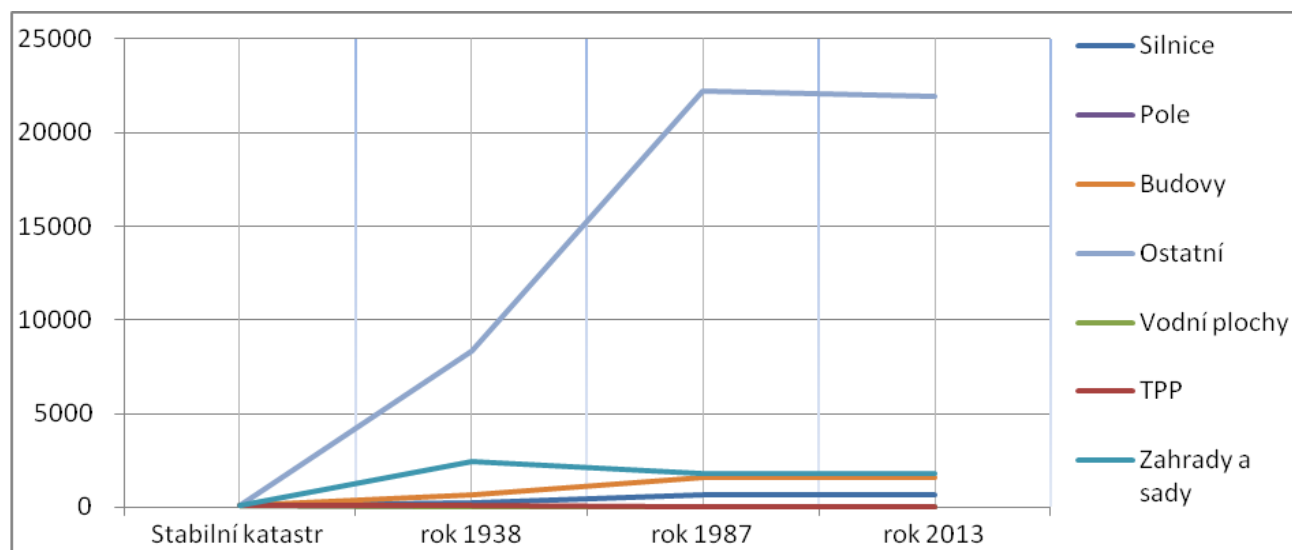
$$b_i = \frac{x_i}{x_z}$$

kde: x_i je x-tá hodnota jevu
 x_z je zvolený základ (tedy 100%)

Tab. 2. Vývoj Bazického indexu v katastru Lazce

	Stabilní katastr	rok 1938	rok 1987	rok 2013
Silnice (%)	100	221	692	692
Vodní plochy (%)	100	35	40	40
Pole (%)	100	28	3	3
Trvale travnaté plochy (%)	100	80	51	52
Zahrady a sady (%)	100	2471	1800	1790
Budovy (%)	100	681	1595	1604
Ostatní (%)	100	8333	22186	21900

Tab. 2. Vývoj bazického indexu ve vymezeném území v % (Zdroj: vlastní zpracování)

Obr. 2. Vývoj bazického indexu, znázorněný spojnicovým grafem (Zdroj: vlastní zpracování)

6. 3. Antropogenní ovlivnění

Ke zjištění antropogenního ovlivnění zkoumaného území nám pomáhá podle L. Kupkové (2001) výpočet koeficientu míry antropogenního ovlivnění krajiny (KAO), který bývá vyjádřen:

$$K\{AO\} = V/N$$

Kde: V... jsou v intenzivně využívané plochy, v našem případě: pole, zahrady a sady, budovy, silnice a ostatní.
N... jsou méně využívané plochy, tedy: TTP a vodní toky.

Tento koeficient značně koresponduje s koeficientem ekologické stability. Přiblíží nám však lépe míru lidského vlivu na krajinu jako celek. Mezi antropogenní krajinu totiž řadí také zahrady a sady. Pohybuje se od hodnoty 0 a více, přičemž hodnota 1 vyjadřuje rovnováhu v krajině a hodnota 1 a více pak stupeň míry její degradace.

Tab. 3. Antropogenní ovlivnění krajiny

Rok	stabilní katastr	1938	1987	2013
Lazce	1,05	1,76	3,11	3,02

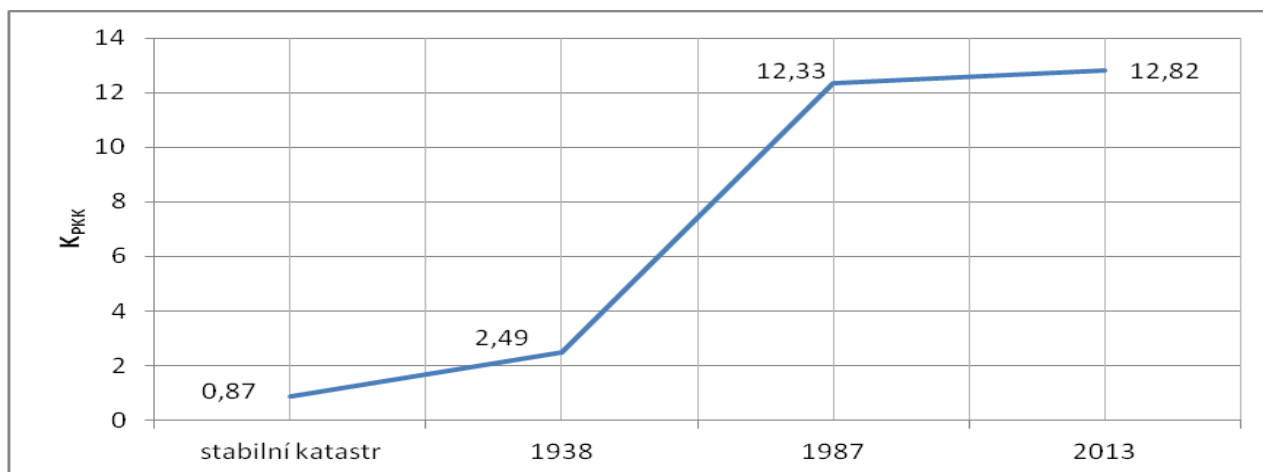
Tab. 3. Koeficient antropogenního ovlivnění krajiny. (Zdroj: vlastní zpracování)

6. 4. Původnost kulturní krajiny

K určení a definici používáme koeficient původnosti kulturní krajiny (K_{PKK}), který je vyjádřen vzorcem (Žigrai. F., 1983):

$$K\{PKK\} = (\text{lesy, TTP}) / \text{orná půda}$$

Kde je obvykle kategorie lesy a TTP (v našem případě pouze TTP) vnímána jako pozitivní prvek a naopak orná půda (tedy pole), jako negativní prvek v krajině. Ve výsledku se projevuje stabilnější a „původnější“ krajina tím, čím vyšší bude její hodnota.

Obr. 3. Vývoj koeficientu původní kulturní krajiny. (Zdroj: vlastní zpracování)

7. Historicko - geografický vývoj

7. 1. Ve stínu pevnosti

Osada Lazce vzdálená 2 kilometry severovýchodně od radnice byla odjakživa malou a nepočetnou osadou ležící ve složitém systému ramen řeky Moravy u dřívější Rohelské (následně Františkovi brány). Osadu, v jejímž majetku byl vodní mlýn, obývalo jen pár rodin rybářů a zahradníků (Nešpor, 1998). V roce 1841 si zde zbožní obyvatelé postavili kapličku, která se nachází v severní části katastru (viz příloha obr. 14.). Nejvíce důležitým a strategickým bodem byl však mlýn v centrální části mapy (obr. 4.). V roce 1901, kdy byl mlýn ve vlastnictví rodiny Weiserů (od roku 1869), byl zničen povodní a následně přestavěn na mlýn s parním pohonem.

Lazce byly vždy malou osadou, a tak v roce 1850 připadly Lazce pod správu obecního úřadu v Černovíře, s nímž měli mnoho společného. Vzájemně je propojoval nejen dřevěný most, ale také starost o kostel sv. Štěpána na Klášterním Hradisku. Rok 1876 byl významným rokem jak z negativního hlediska, kdy při jedné z mnoha povodní byla zničena škola, tak i z pozitivního hlediska. Židovský podnikatel Markus Zweig založil na Lazcích sladovnu, čímž se zvýšil počet domů a obyvatel. To mělo za následek, že se v roce 1884 staly Lazce samostatnou obcí. (Tichák, 1997)

Velmi významným mezníkem v historii bylo rušení olomoucké pevnosti v roce 1888. Uvolnila se tím pole před pevností a vznikla tak místa pro novou výstavbu. Do této

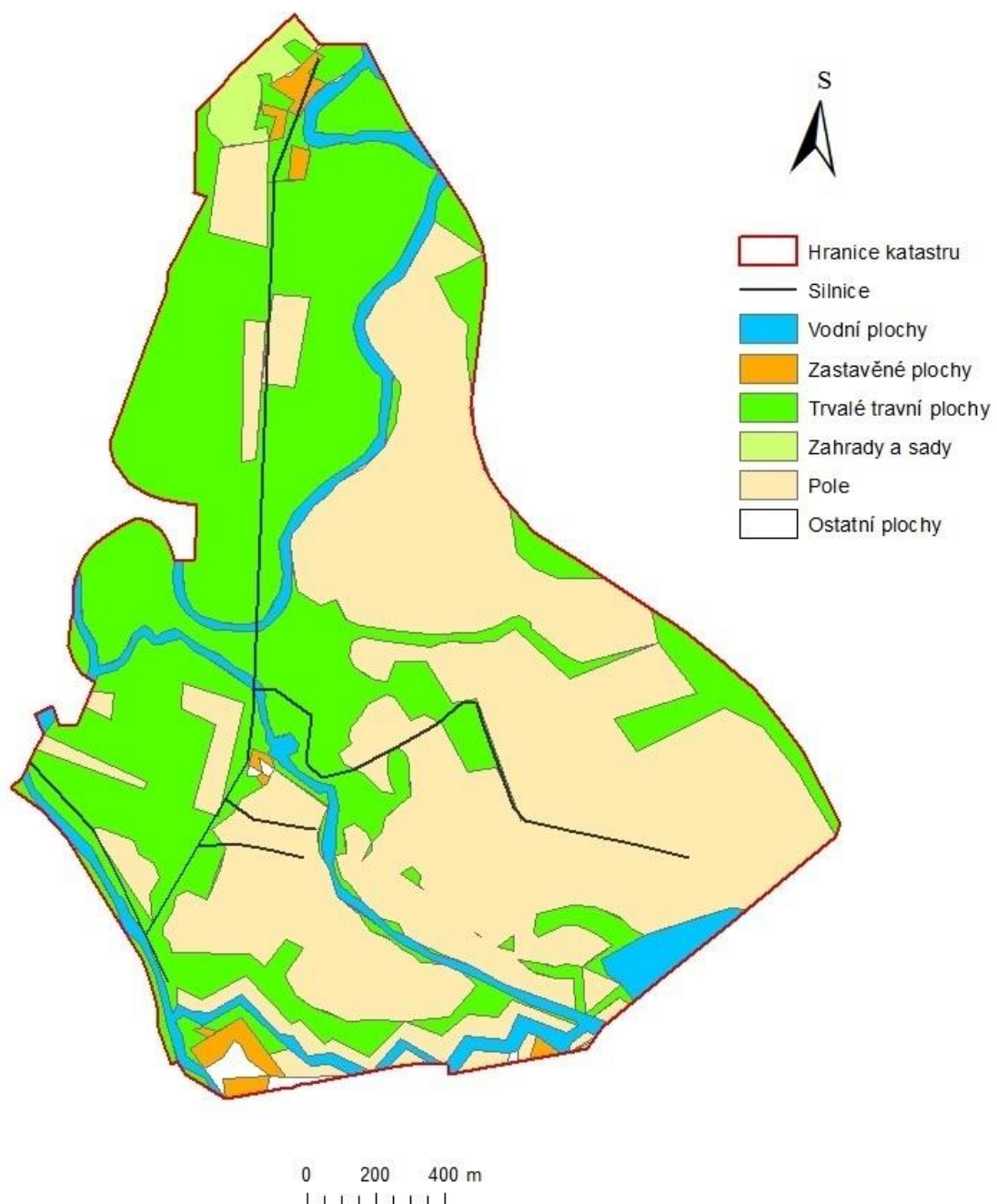
doby totiž platil demoliční revers, který vycházel z toho, že všechny budovy v blízkosti pevnosti mohou být v případě válečného ohrožení bez náhrady majitelům odstřeleny (Nešpor, 1997).

Na mapě (obr. 4.), která vychází ze stabilního katastru, můžeme spatřit pole, jakožto velmi důležitou složku tehdejšího krajinného rázu, která zde nabývá hodnoty 51,71ha, procentuálně se jedná o 48,63%. To se následně velmi silně projevilo na tom, že původnost kulturní krajiny pro stabilní katastr byla minimální (obr. 3.). Druhé nejvýznamnější zastoupení měla kategorie trvale travnatých ploch. Jednalo se o 44,79ha, čili 42,12%. Sečteme-li tyto dvě nejvýznamnější hodnoty, dostaneme se k závěru, že krajina stabilního katastru měla hlavně zemědělský a venkovský charakter. Dokazuje to také hodnota zastavěných ploch, pouze 1,33%. Nesmíme opomenout kategorii vodních ploch, která byla velmi zajímavá. Složitá ramena řeky Moravy tenkrát dosahovala na lazeckém katastru nejvyšších hodnot. Pokrývala území o rozloze 7,01ha (viz: strana 30, Vývoj toků v katastru Lazce a v Olomouci). V jižní části mapy můžeme také spatřit části hradeb s hradebními příkopy. Zahrady a sady zde zabírají pouze 1,18% území a jsou převážně u budov v severní části mapy, kde se nachází také kaplička. Severní část území kolem kapličky byla totiž nejstarší částí, kde žila převážná populace tehdejší osady, která čítala v roce 1869 jen 149 stálých obyvatel. Zástavba také nebyla valná, protože zde bylo v tom samém roce evidováno 17 domů, což bylo také dáno výše zmíněným demoličním reversem.

Území katastru Lazce bychom v koeficientu ekologické stability přiřadili do kategorie $0,30 < K_{es} < 1,00$. Tedy území intenzivně využívané, se značnou ekologickou labilitou vyžadující vysoké vklady dodatkové energie (tab. 1). Do této kategorie řadíme území především proto, že rozloha polí dosahovala takřka 50%.

Ukazatel antropogenního ovlivnění nám díky výpočtu jeho koeficientu dokazuje, že ve stabilním katastru byla krajinná sféra společně s vlivem člověka v relativní rovnováze. (tab. 3)

Využití ploch stabilního katastru Lazce

Obr. 4. Využití území Stabilního katastru Lazce. Zdroj: vlastní zpracování

7. 2. Před 2. světovou válkou

Úrodným polím, která ležela v okruhu pevnosti se, mimo jiné také říkalo „Královská pole“. V roce 1910 pozemkový ústav v Brně s pobočkou v Olomouci tato pole scelil a následně rozdělil podle vypracovaného plánu na jednotlivé parcely. Tyto parcely měly sloužit pro stavbu vilek a rodinných domů. Vznikla tak nová čtvrť, která se měla jmenovat Nové Lazce, ale v podvědomí obyvatel se vžil spíše název Letná (v jižní části obr. 5.) V dnešní Bořivojově ulici (jihozápadní část obr. 5.) založil v roce 1907 podnikatel Hugo König závod na rybí konzervy. Avšak Lazce vždy vynikaly především po sportovní stránce. Vzniklo zde totiž zázemí olomouckého sportu, když zde v roce 1913 vzniklo kluziště na lední hokej a o rok později také fotbalové hřiště a plovárna. (Tichák, 1997)

Sportovní duch se na Lazcích utvrdil postavením dostihové dráhy v roce 1926 na mapě (obr. 5.) zaznamenaná jako trvale travnatá plocha. O 13 let později se na lazeckém katastru postavilo také fotbalové hřiště SK Černovír, jenž funguje dodnes a nachází se v severní části mapy.

Rok 1919 znamenal pro Lazce stejně jako pro ostatní obce v okolí, již bývalé pevnosti, připojení se k „Velké Olomouci“. (Fischer, 1932) Lazecký katastr navazuje přímo na centrum města, to mělo za následek transformaci venkovské krajiny. Ve dvacátých a třicátých letech začal v nové čtvrti Letná stavební „Boom“. Výstavba rodinných vilek započala také v místech, kde ještě nedávno před tím protékalo rameno řeky Moravy, tedy v dnešních ulicích U Morávky a Na Struze (viz: příloha obr. 15.). Následoval nešťastný 10. březen 1932, neboť vyhořel lazecký mlýn a zbyly z něj jen trosky. Poté vyhořela v roce 1945 také sladovna Markuse Zweigra. Na konci třicátých let se začalo stavět převážně v ulicích Knechtlova, Jiříčkova a Zamykalova, které byly pojmenovány po olomouckých novinářích. O nové výstavbě, která znamenala také vysoký nárůst obyvatel, se můžeme přesvědčit na obrázku č. 10 v příloze, kde jasně vidíme vývoj počtu obyvatel a výstavbu domů v čase. Pouze pro rok 1961 chybí data o počtu domů.

Díky bazickému indexu (tab., obr. 2.) víme, že počet domů zde vzrostl oproti stabilnímu katastru v roce 1938 na hodnotu 681 %. Celkově již nyní zastavěné plochy zaujímaly 9 % katastru předměstí. Nejvyšší změny představuje bazický index v rámci kategorie „Ostatní“. Jedná se o kategorii, kde jsou zařazeny parkoviště, nově vzniklé šterkové hřiště a betonová místa podél nově vzniklých

silnic. Protože se ve stabilním katastru takové plochy prakticky nevyskytovaly, vystoupal zde bazický index na hodnotu 8333 %. Následně tyto plochy zaujímají 11,76% rozlohy katastru. Dále můžeme zaznamenat nárůst zahrad a sadů, které vznikají důsledkem nové výstavby především kolem rodinných domů. Zde bazický index dosahuje hodnoty 2471 %. Naopak největší pokles zaznamenala pole a regulované vodní toky s bazickým indexem 28 % a 35 %.

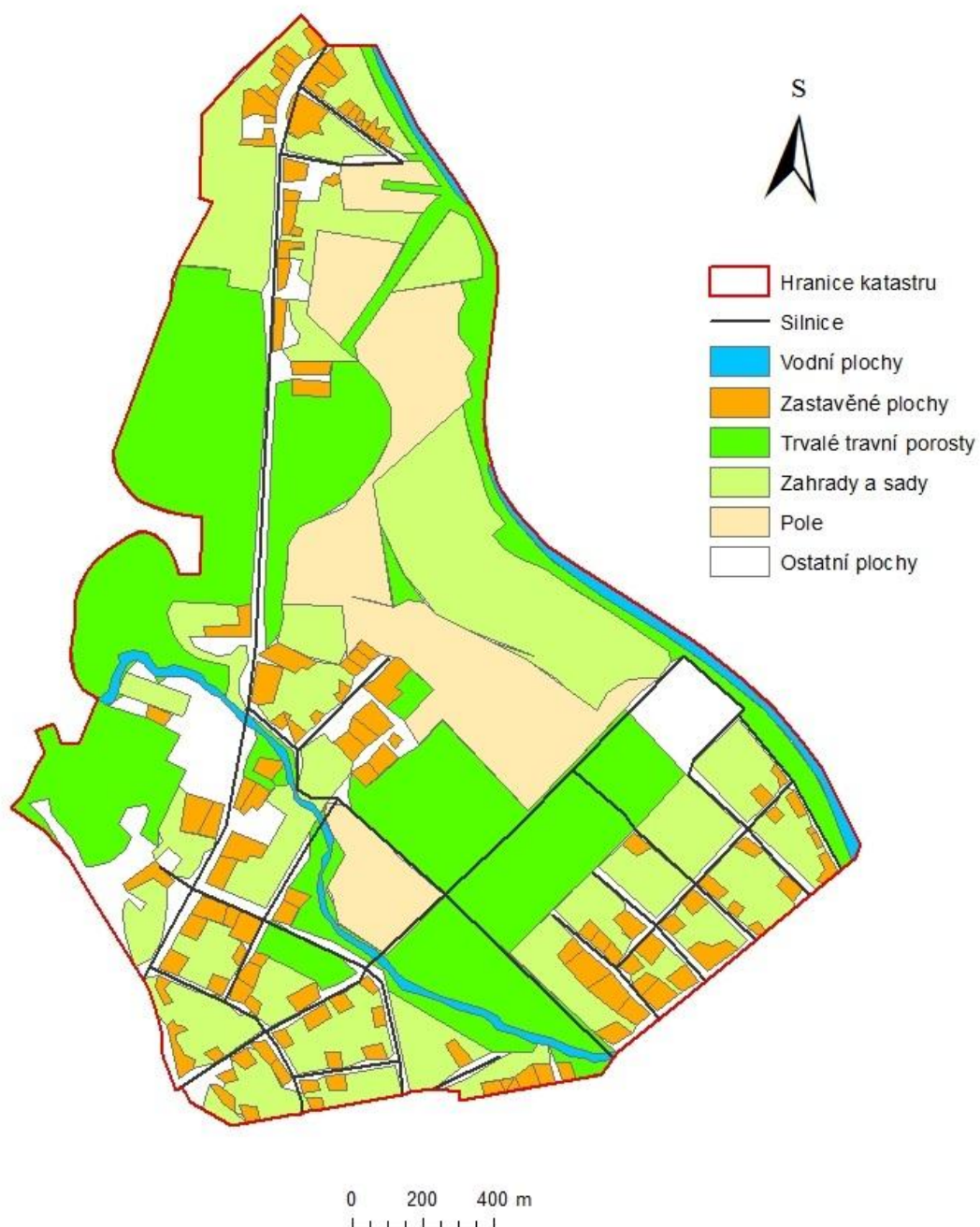
Velmi razantně se tedy interpretací leteckých snímků z roku 1938 a stabilního katastru změnil poměr ploch především polí a to z 51,71ha na 14,51ha. Zahrad a sadů z 1,26ha na 36,09ha, ostatních ploch a to dokonce z 0,15ha na 12,50ha a také zastavěných ploch z 1,41ha na 9,61ha.

V roce 1938 již nabírá krajina na své původnosti především vlivem stále se zmenšující rozlohy orné půdy, a to i přes to, že se neustále zvyšovalo procento antropogenních ploch (obr. 3.).

Koeficient ekologické stability se vlivem transformací rolníků, jež upustili od aktivního zemědělství a začali se zakládáním sadů a zahrad, zařadil do kategorie $1,00 < K_{es}$. Jednalo se tedy o vcelku vyváženou krajinu se zachovanými přírodními strukturami (tab. 1.).

Antropogenní ovlivnění krajiny díky tomu, že trvale travnaté plochy ustupovaly lidské činnosti a vodní plochy byly regulovány, došlo k narušení krajinné rovnováhy. (tab. 3.).

Využití ploch katastru Lazce v roce 1938

Obr. 5. Využití území katastru Lazce v roce 1938. Zdroj: vlastní zpracování

7. 3. Socialistické Lazce

Po roce 1938 přišla 2. světová válka, čímž se na krátkou dobu zastavila výstavba domů a vilek. Po válce s nástupem socialismu v roce 1948 se začalo opět s postupnou výstavbou. Šlo o výstavbu převážně „Socialistického charakteru“. Ta byla praktikována v bývalém socialistickém bloku. Výstavba vícepatrových panelových domů byla reakcí na růst průmyslu ve městě a následnou urbanizaci. Cílem socialistického myšlení bylo také co nejefektivněji využít prostor a politicky docílit „stejnosti“ všech lidí (S. Forster, 2010).

Rok 1978 byl spjat s především otevřením Sportovní haly UP nacházející se na mapě (obr. 6.) v západní části. Samotné Lazce zároveň procházely značnou transformací, když se na přelomu sedmdesátých a osmdesátých let započalo s výstavbou panelového sídliště (viz příloha obr. 17.). Následně potom v roce 1984 byla otevřena základní škola.(Tichák, 1997) Antropogenní ovlivnění krajiny tak nadále stoupalo. (tab. 3.).

Bazický index (tab., obr. 2.) zaznamenal nejvyšší změny hodnot u kategorie „Ostatní“. Oproti roku 1938 se tato hodnota zvýšila o 13853 %, je to dáno především velkými betonovými parkovišti u nově postaveného sídliště a sportovními hřišti. Samozřejmě vzrostlo také procento zastavěných ploch o 914 % a nepatrně také vodní plochy, což je dáno především proměnlivostí vodního koryta. O 24 % klesla proti roku 1938 hodnota u polí. Na mapovém listu (obr. 6.) již můžeme vidět poslední zachované pole na území katastru a to v centrální části mapy. Hlavně na úkor kategorie „Ostatní“ klesla hodnota dále také u trvale travnatých ploch o 28 % a zahrad a sadů o 671 % oproti roku 1938.

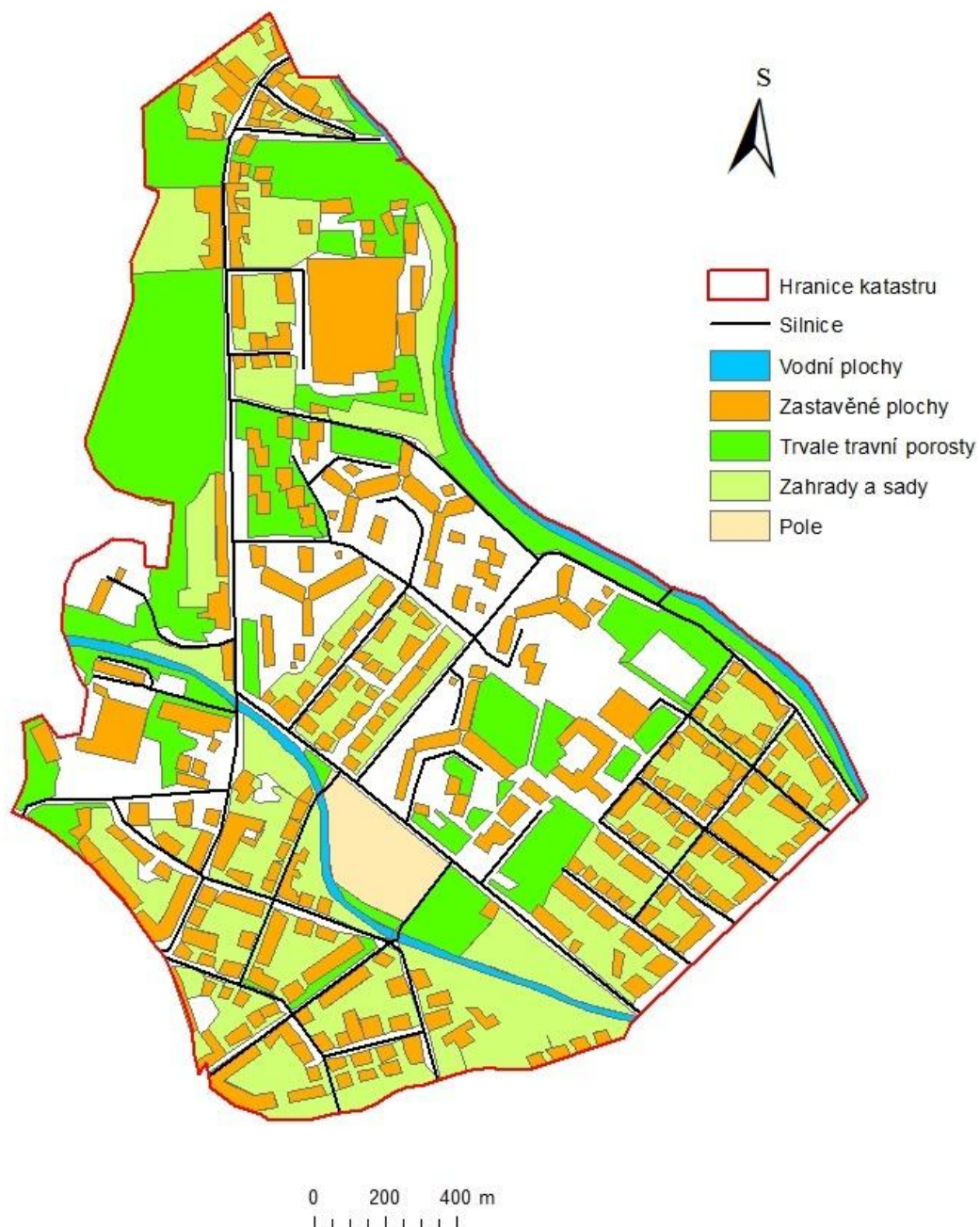
Využití plochy katastru v hektarech můžeme dobře spatřit v příloze ve 4. tabulce či na 12. obrázku. Hodnoty nám jasně ukazují, že se celkový krajinný ráz se měnil především zastavěnými plochami, které v roce 1987 zaujímaly 22,50ha tedy 21,16% katastru. Nejenom, že byla postavena již dříve zmíněná sportovní hala a panelové sídliště, ale vznikly také další objekty. Především velická budova průmyslového areálu Kovo-Dřevo otevřená v roce 1976 v severní části mapového listu (viz příloha obr. 16.), ale také třeba dodnes fungující vysokoškolské koleje Evžena Rošického. Veškeré ostatní plochy, jenž činí 33,28ha zajišťující obsluhu těmto objektům se vyšplhaly na 31,30% katastru. Sečteme-li tedy tyto dvě procentuální hodnoty, zjistíme, že Lazce již v tomto roce nabývají zcela městského

charakteru. Pole, která stabilnímu katastru zcela dominovala v rozloze a zaujímala 51,71ha, měla již v roce 1987 pouhých 1,84ha tedy 1,73%. Trvale travnaté plochy, vyskytující se převážně podél řeky Moravy a na místě dostihové dráhy, klesly proti roku 1938 o více než 12% a zaujímají 21,79% katastru., tedy skoro stejně jako zahrady a sady, jenž se mírným poklesem dostaly na 21,16% rozlohy katastru Lazce.

Pro rok 1987 se již původnost kulturní krajiny vlivem minimální rozlohy orné půdy na území katastru, značně přibližuje k původní kulturní krajině a to i přes to, že se rozloha TTP zmenšila oproti stabilnímu katastru takřka o polovinu (obr. 3.).

Koeficient ekologické stability, díky již zmíněnému zvyšujícímu se osídlení území a tím i zvýšenými nároky obyvatel na sociální a občanskou vybavenost (parkoviště, obchody, sportoviště, instituce apod.), se zařadil zpět do kategorie $0,30 < K_{es} < 1,00$ (tab. 1.).

Využití ploch katastru Lazce v roce 1987

Obr. 6. Využití území katastru Lazce v roce 1987. Zdroj: vlastní zpracování

7. 4. Současné Lazce

Současné Lazce mající 6899 obyvatel (historický lexikon, 2001), čímž došlo oproti roku 1991 k poklesu o 761 obyvatel (viz: příloha obr. 11.). Počet domů i přes nedostatek místa stále nepatrně stoupá, neboť Lazce jsou velmi vyhledávanou městskou lokalitou v Olomouci. Na Lazcích neexistuje prakticky žádný průmysl a plní tedy především obytnou funkci města. V roce 1997 spojila dosud nechráněné Lazce velká povodeň v jedno jezero společně s Černovírem a Hejčínem. Patrně nejhůře na tom byla část Lazců u kapličky (Tichák, 1997) na severu mapového listu (obr. 7.). Povodeň byla impulsem pro stavbu protipovodňových opatření. Město Olomouc si tedy nechalo vypracovat technicko-ekonomickou studii na zvýšení kapacity koryta řeky Moravy. Zábrany tvoří betonové ochranné zdi a hlinité valy (viz: příloha obr. 18. a obr. 19.). V roce 2005 zanikl průmyslový areál Kovo-Dřevo v severovýchodní části mapy, který nyní plní funkci především skladovacích prostor. (viz: příloha obr. 16.)

Současný bazický index je s rokem 1987 prakticky totožný (tab., obr. 2.), a také v původnosti kulturní krajiny nyní spatřujeme s rokem 1987 určitou kulminaci hodnot (obr. 3.). K mírnému poklesu došlo jen u kategorie zahrady a sady a kategorie ostatní. Mírný nárůst zaznamenaly trvale travní porosty a zastavěné plochy především výstavbou supermarketu LIDL u sportovní haly a naproti postavené budově finančního úřadu (viz příloha obr. 22.). Lazecký katastr s výměrou 106,33ha má tedy nyní 2,87ha vodních ploch, tedy 2,70% katastru, pole 1,84ha (1,73%). Dále tři velikostně totožné kategorie a tedy trvale travnatých ploch 23,58ha (22,18%), zahrad a sadů 22,56ha (21,22%) a zastavěných ploch 22,63ha (21,28%). Zvláštní kategorie „Ostatní plochy“ zaujímá 32,85ha, čili 30,89%.

Samozřejmě i délka silnic na Lazcích se v průběhu času měnila (viz: příloha obr. 13.). Ve stabilním katastru vedla prakticky jen jedna cesta skrz katastr a to od severu k jihu s délkou 3 km. V roce 1938 již začaly vznikat silnice vedoucí k nově postaveným domům a vilkám a jejich celková délka vzrostla o více než polovinu, tedy na 7 km. Největší nárůst silnic však můžeme sledovat na mapě z roku 1987, kdy se jejich celková délka vyšplhala na 22,31km a tato délka zůstala konstantní dodnes. Bráno bazickým indexem, roku 1938 narostla hodnota o 221 %, v roce 1987 a dnes je hodnota o 692 % vyšší, než jak tomu bylo ve stabilním katastru

V západní části mapy (obr. 7.), můžeme spatřit nově vybudovaný baseballový

stadion (viz příloha obr. 20.), který v roce 2005 dokonce hostil mistrovství Evropy. Nyní je celá dráha kompletně zrekonstruovaná a v jejím areálu se nachází také penzion (viz příloha obr. 21.). Rekonstrukcí by měla dráha splňovat podmínky pro pořádání mezinárodních závodů (olstavby.cz, 2012). Nedaleko dostihové dráhy disponují Lazce také stájemi s koňmi.

Koeficient ekologické stability kulminoval s rokem 1987 a nyní jej řadíme do kategorie $0,30 < K_{es} < 1,00$. Jedná se tedy o intenzivně využívané území se značnou ekologickou labilitou (tab. 1.).

Od roku 1987 po současnost pak hodnoty antropogenního ovlivnění krajiny kulminovaly (tab. 3.). Nutno dodat, že v katastru Lazce nebyla a ani v současnosti není krajinná sféra větší mírou degradována.

Využití ploch katastru Lazce v roce 2013

Obr. 7. Aktuální využití území katastru Lazce. Zdroj: vlastní zpracování

8. Vývoj toků v katastru Lazce a v Olomouci

Řeku Moravu odnepaměti patřící k Olomouci si místní obyvatelé časem přizpůsobili k obrazu svému a měli z ní užitek, jako například pohon mlýna. Jedny z největších změn se odehrávali právě v lazeckém katastru, avšak pro lepší interpretaci je v práci nastíněn také vývoj toků v Olomouci. Zlom přišel před polovinou 18. století, kdy obyvatelé zasypáním určitých částí toku, dali řece nový směr. Vznikla tak říční ramena prodloužená o několik kilometrů a hradební příkopy.

Když padly hradby v roce 1888, došlo k zasypání hradebních příkopů, které podtékaly hradební val a plnily ochranou funkci. Na lazeckém katastru se jednalo o nejjižnější část podél dnešní ulice Dobrovského. Další změna se týkala zrušení ramene obtékajícího kdysi hradby Korunní pevnůstky tedy dnešní rozárium. Tehdy ramena vytvořila širokou nivu, která plnila i rekreační funkci. Dalších změn se dočkalo vybočující rameno Moravy. Jednalo se o vodu, jenž napájela tehdejší lazecký mlýn. Dnes na jeho místě stojí budova finančního úřadu. Od tohoto místa také následně došlo k prokopání nového, přímého vodního spojení od Lazců k Hejčínu a tok vedoucí od finančního úřadu severovýchodně k Moravě byl zasypán. V Chomoutově (severně od Lazců) zatím vznikl spojovací kanál, jenž připojil nově regulovaný tok zvaný Střední Morava a řeku Moravu. Dnes se mlýnským potokem označuje koryto Střední Moravy (viz: příloha obr. 23.), avšak v minulosti se jednalo o tok tekoucí po dnešní Třídě Svobody, který napájel kamený mlýn, tamní vodní elektrárny a samozřejmě plnil ochranou funkci. Z důvodu vysoké hladiny spodní vody, špatné hygieny a obtížnější výstavbě modernější kanalizace byl Mlýnský potok zasypán a tok přeměrován do Střední Moravy. Zrušeno a zasypáno bylo také říční rameno vedoucí dnes po západní hranici lazeckého katastru dnešní ulicí Na Střelnici. V Olomouci tak zbylo na osmnáct zbytečných mostů (Tichák, 2005).

Nyní probíhá na území Olomouce rozsáhlý projekt protipovodňových opatření s tím, že termín jeho dokončení je plánován na rok 2020. Celý projekt je rozdělen na 4 etapy (obr. 10.):

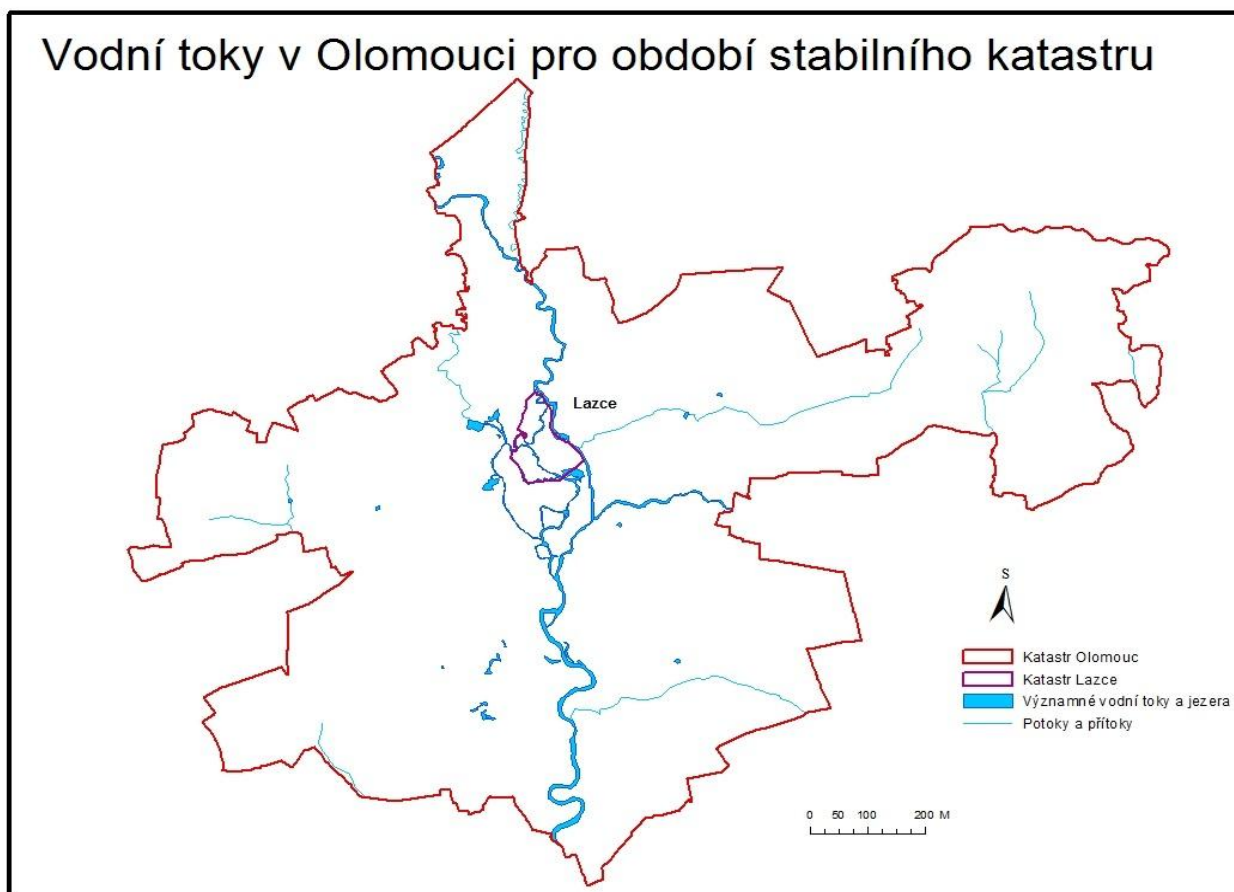
- 1. etapa počítá s výstavbou obtoku jezu u teplárny.
- 2. etapa zahrnuje dvě části:

- a) úpravu koryta řeky Moravy od soutoku s Mlýnským potokem až po železniční most trati Olomouc – Prostějov, tedy především městských částí Nové Sady a Nový Svět.

b) úpravu koryta od Komenského mostu po soutok Moravy a Mlýnského potoka.

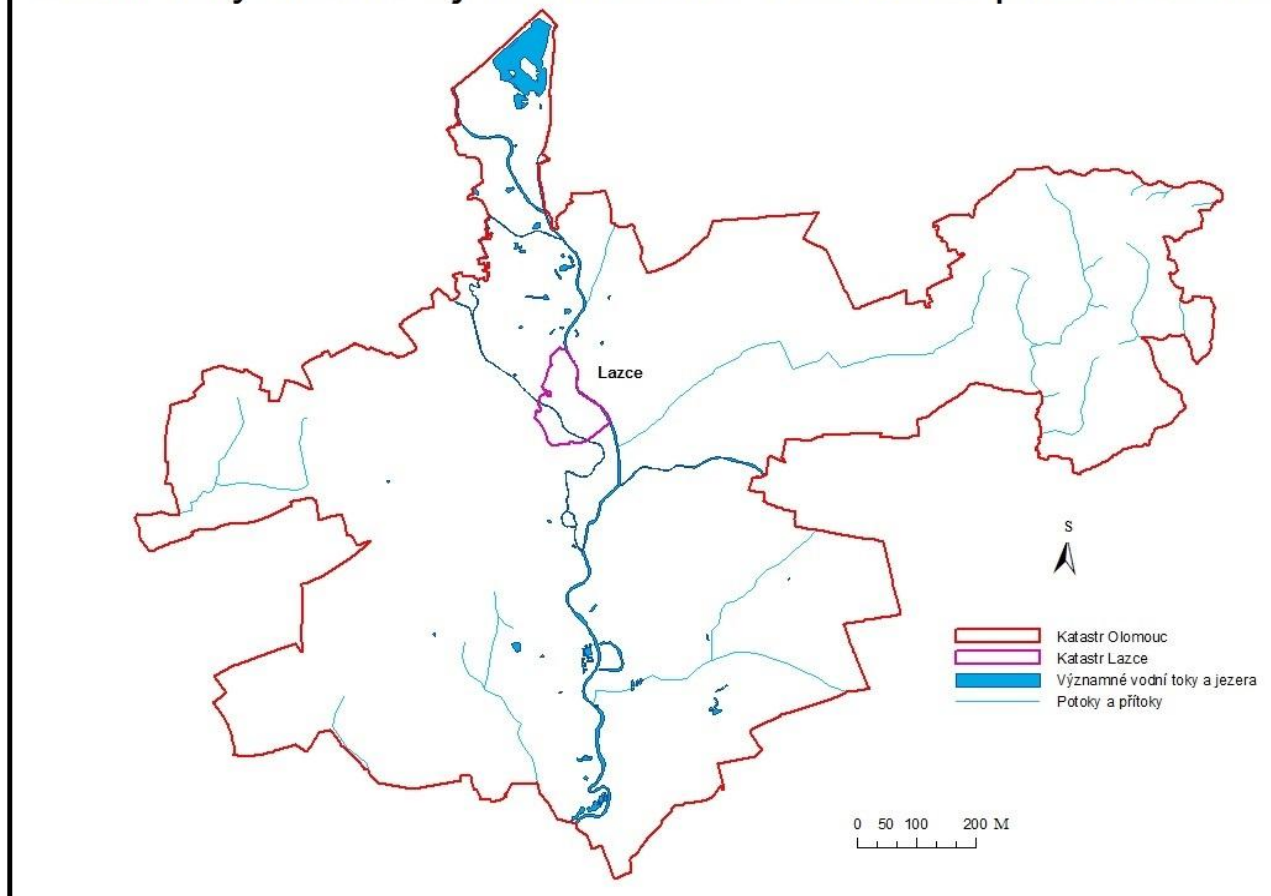
- 3. etapa bude úprava nábreží od Komenského mostu až po most v Černovíře, tedy východní část lazeckého katastru.
- 4. etapa vyřeší především situaci železničního mostu na trati Olomouc – Prostějov (olstavby.cz, 2012)

Obr. 8. a 9. Srovnání vodních ploch v období stabilního katastru a současnosti

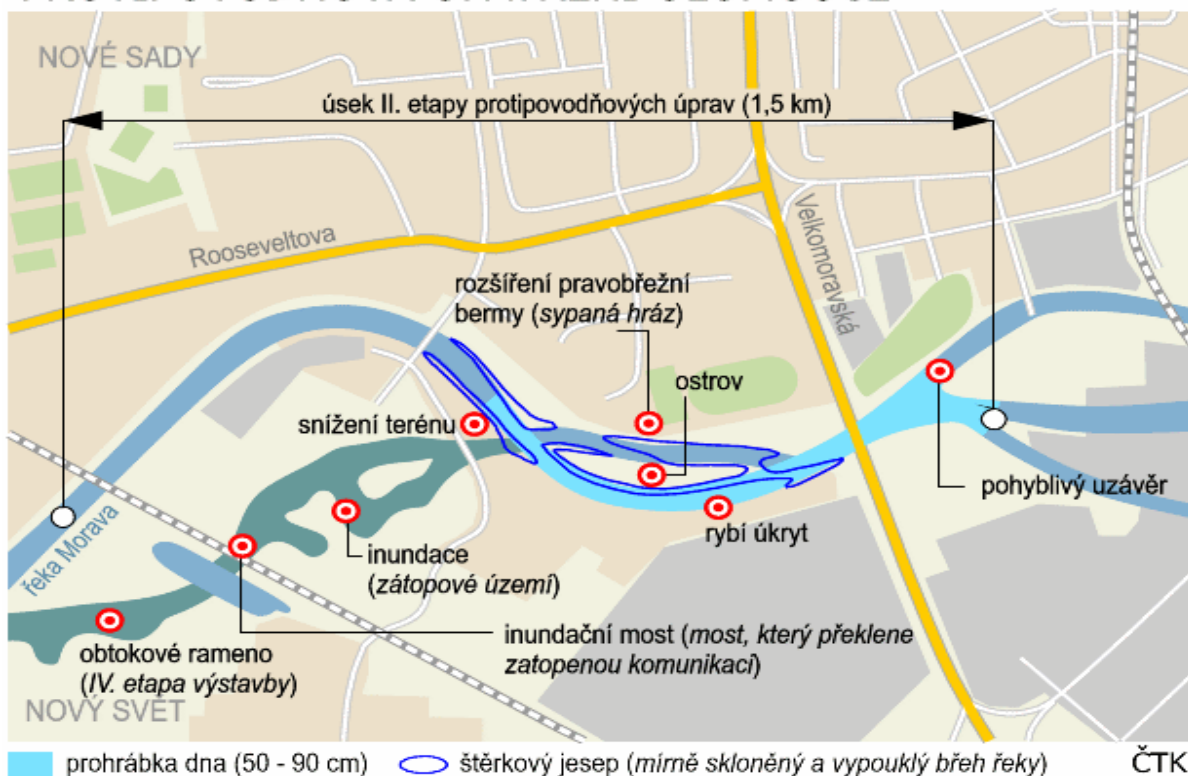
Obr.: 8. Vodní plochy v Olomouci v období stabilního katastru. Zdroj: vlastní zpracování

Vodní toky nacházející v katastru Olomouce pro rok 2013

Obr. 9. Vodní plochy v současnosti pro Olomoucký katastr. Zdroj: vlastní zpracování

PROTIPOVODŇOVÁ OPATŘENÍ OLOMOUCE

Obr. 10. Protipovodňové opatření v Olomouci. Zdroj: ČTK

9. Závěr

Cílem práce bylo získat informace a analyzovat proměny krajiny v katastru Lazce v 19. a 20. století. Práce byla zaměřena na změny strukturních, funkčních a demografických znaků. Toho jsme docílili především rozbořením a prací s leteckými snímky. Získali jsme informace a veškeré změny byly vysvětleny a okomentovány v jednotlivých kategoriích. Do lazeckého katastru, který přímo sousedí s katastrem centra Olomouce, se postupem času více a více expandoval člověk a také se nejvíce podílel na všech jeho proměnách.

Lazce, které v 19. století byly malou osadou s pár domy. V úrodné nivě řeky Moravy plnily zemědělskou funkci a jelikož byly v blízkosti olomouckých hradeb, kde platil demoliční revers, nemohli se ani více rozvíjet. To se změnilo v průběhu osmdesátých let 19. století, kdy došlo k bourání olomoucké pevnosti. Uvolnila se místa pro novou výstavbu a započala tak pomalá transformace krajiny z vesnické na krajinu městského charakteru. Začala vznikat nová čtvrť Letná a v roce 1919, se Lazce připojily k „Velké Olomouci“ a staly se jednou z městských částí. Došlo k regulaci vodních toků v katastru a zvýšilo se procento zastavěných ploch. Výrazně ubývalo polí, tento trend pokračoval a dnes zaujímá pole pouze 1,73 %. S novou výstavbou přicházelo k přibývání a větvení silnic. Dnes dosahuje síť silnic na Lazcích délky 22,31km. Ačkoli byly Lazce v minulosti periodicky zaplavovány, výstavba neustále pokračovala. Důvodem je pochopitelně blízká vzdálenost do centra města. V sedmdesátých a osmdesátých letech došlo k největší výstavbě, kdy se na ploše katastru vystavělo panelákové sídliště. Pochopitelně tím vzrostl počet obyvatel a zastavěných ploch. Vzrostlo také množství a kvalita zázemí pro obyvatele (postavila se škola, sportovní hala, obchody apod.).

Po povodni v roce 1997 se započalo se stavbou protipovodňového zabezpečení. S necelými 7000 obyvateli se dnes Lazce řadí mezi 26 městských čtvrtí Olomouce.

Nutno také říci, že se jedná o první studii mapující toto území. Touto první studií jsme dostali základní přehled vývoje tohoto předměstí a také následné interpretace změn v čase. Které by chtěl autor následně více rozpracovat v diplomové práci

10. Použité zdroje

10.1 Knižní zdroje

Historický lexikon obcí ČR 1869-2005. Praha 2006

SHULTZ J. A KOLEKTIV. *Nové dějiny Olomouce*. Olomouc, 2009. ISBN 978-80-244-2370-8.

JELEČEK L. *Environmentalizace historické geografie, historiografie a historický land use: Historická geografie*. Praha, 1999.

DEMEK J. *Úvod do krajinné ekologie*. Olomouc: Vydavatelství UP, 1999.

CHROMÝ P. a JELEČEK L. *Tři alternativní koncepce historické geografie*. Praha, 2005.

TICHÁK M. *O osudech městských částí Olomouce: Lazce ze dvou stran*. Olomouc, 1997.

TICHÁK M. *Když padly hradby: Olomouc na přelomu dvou staletí*. Olomouc, 2005. ISBN 80-903687-1-9.

BARTOŠ J. A KOLEKTIV. *Malé dějiny Olomouce*. Olomouc, 1972.

BARTOŠ J. *Historický místopis*. Olomouc, 1972.

NEŠPOR V. *Dějiny města Olomouce*. 1998.

FISCHER R. *Olomoucká pevnost a její zrušení*. Olomouc, 1935.

FISCHER R. *Vytvoření Velkého Olomouce*. Olomouc, 1932.

GEORGE H. C. *The relations of Geography and history*. Clarendon press, 1901.

ALAN R. H. BAKER. *Geography and history*. Cambridge, 2003.

KUPKOVÁ, Lucie. *Analýza vývoje české kultury v období 1845-2000*. Brno, 2001.

ŽIGRAJ, Florin. *Krajina a jej využívanie*. Brno: UJEP, 1983.

FORMAN, R. T. T. a M. GORDON. *Krajinná ekologie*. Praha, 1993.

MICHAL, I. *Ekologická stabilita*. Brno: Veronica, 1994.

10. 2. Internetové zdroje

PROTIPOVODŇOVÁ OPATŘENÍ V POVODÍ MORAVY – PŘÍKLAD OLOMOUCE. [online]. 2008, s. 43-51 [cit. 2012-05-13]. Dostupné z: http://www.uur.cz/images/publikace/uur/2008/2008-02/07_protipovodnova.pdf

OOPP Kovo - dřevo Olomouc "v likvidaci". [online]. 2005 [cit. 2012-05-13]. Dostupné z: <http://ares-registr.cz/oopp-kovo-drevo-olomouc-v-likvidaci-96377/>

Na Lazcích vyroste špičkové závodíště, Beerfest musí pryč. [online]. 2011 [cit. 2012-05-13]. Dostupné z: http://olomoucky.denik.cz/zpravy_region/na-lazcich-vyroste-moderni-zavodiste-beerfest-musi.html

Olomouc-Lazce-drobné památky. [online]. 2012 [cit. 2012-05-13]. Dostupné z: <http://www.turistika.cz/mista/olomouc-lazce-drobne-pamatky>

RŮŽIČKA, Ondřej a Martin MIKLOŠ. Olstavby.cz. [online]. 2012 [cit. 3.1.2013]. Dostupné z: <http://www.olstavby.cz/>

FORSTER, Stefan. Socialistická architektura dnes. [online]. 2010 [cit. 2013-04-27]. Dostupné z: <http://www.goethe.de/>

10. 3. Mapové letecké snímky a staré mapy

- : Stabilní katastr (Moravský zemský archív)
- : Z roku 1938 (VGHMÚř, Dobruška)
- : 1987 (VGHMÚř, Dobruška)
- : Aktuální letecké snímky (Cenia)

Summary

This thesis aims at acquiring information and an analysis of the change of landscape of the cadastre of Lazce within the 19th and 20th centuries. The work was focused on changes of structural, functional and demographical features. This was achieved mainly by the analysis and work with the aerial photographs. Information was acquired and all changes were explained and commented in individual categories. In the course of time, man more and more expanded to the cadastre of Lazce which lies beside the cadastre of Olomouc. Man is also the most responsible for all the changes of this cadastre.

In the 19th century, the district of Lazce was only a small settlement with few houses. In the fertile bottomland of Morava river it carried an agricultural function and could not develop more because of its location. It was located near the walls of Olomouc where demolition waiver was applied. However, the change appeared during the 1890s when the fortress of Olomouc was being demolished. New places for building appeared and a slow transformation from the rural landscape to the landscape of urban character began. New district of Letná started to emerge and the district of Lazce was joined to the “Big Olomouc” and became one of its urban parts in 1919. Watercourses in the cadastre were regulated and the percentage of the ground areas increased. The number of fields considerably decreased, this trend continued and today the field area occupies only 1,73 %. With the new building, the number of roadways and its branches increased. Today, the network of roadways in the district of Lazce reached the length of 22.31 km. In the past, the district was periodically flooded, nevertheless, the building continued because it is located near the town centre. The biggest building was realized during the 1970s and 1980s, the housing estate was built in the area of the cadastre. Consequently, the number of inhabitants and ground area grew. The amount and quality of the background for inhabitants improved as well (school, sports hall, shops etc. were built).

After the flood in 1997, the flood control system started to be built. Today, with less than 7000 inhabitants, the district of Lazce is one of 26 districts of the town of Olomouc. It should be also mentioned that this thesis is the first study which maps the area. This study brings a basic outline of the development of this suburb and also subsequent interpretations of changes in time. I would like to elaborate these changes more in my diploma thesis.

Přílohy

Seznam příloh:

Tab. 4: Využití území katastru Lazce v hektarech a kilometrech

Tab. 5: Využití území katastru Lazce v %

Obr. 11: Vývoj výstavby a počtu obyvatel

Obr. 12: Využití plochy území (v ha)

Obr. 13: Vývoj délky silnic

Obr. 14: Kaplička z roku 1841

Obr. 15: Čtvrť Letná

Obr. 16: Sklady (bývalý průmyslový areál Kovo-Dřevo)

Obr. 17: Panelové sídliště, v popředí jediné pole na Lazcích

Obr. 18: Ochranné valy před povodněmi a panelové sídliště

Obr. 19: Ochranné zdi před povodněmi, v pozadí čtvrť Letná

Obr. 20: Baseballový stadion

Obr. 21: Vizualizace dostihové dráhy

Obr. 22: Finanční úřad a supermarket LIDL

Obr. 23: Mlýnský potok (střední Morava)

Tab. 4. Využití území katastru Lazce v hektarech a kilometrech

	Stabilní katastr	rok 1938	rok 1987	rok 2012
Silnice (km)	3,22	7,14	22,31	22,31
Vodní plochy (ha)	7,01	2,48	2,87	2,87
Pole (ha)	51,71	14,51	1,84	1,84
Trvale travnaté plochy (ha)	44,79	36,09	23,17	23,58
Zahrady a sady (ha)	1,26	31,14	22,68	22,56
Budovy (ha)	1,41	9,61	22,50	22,63
Ostatní (ha)	0,15	12,50	33,28	32,85
Σ ploch (ha)	106,333541	106,333541	106,333541	106,333541

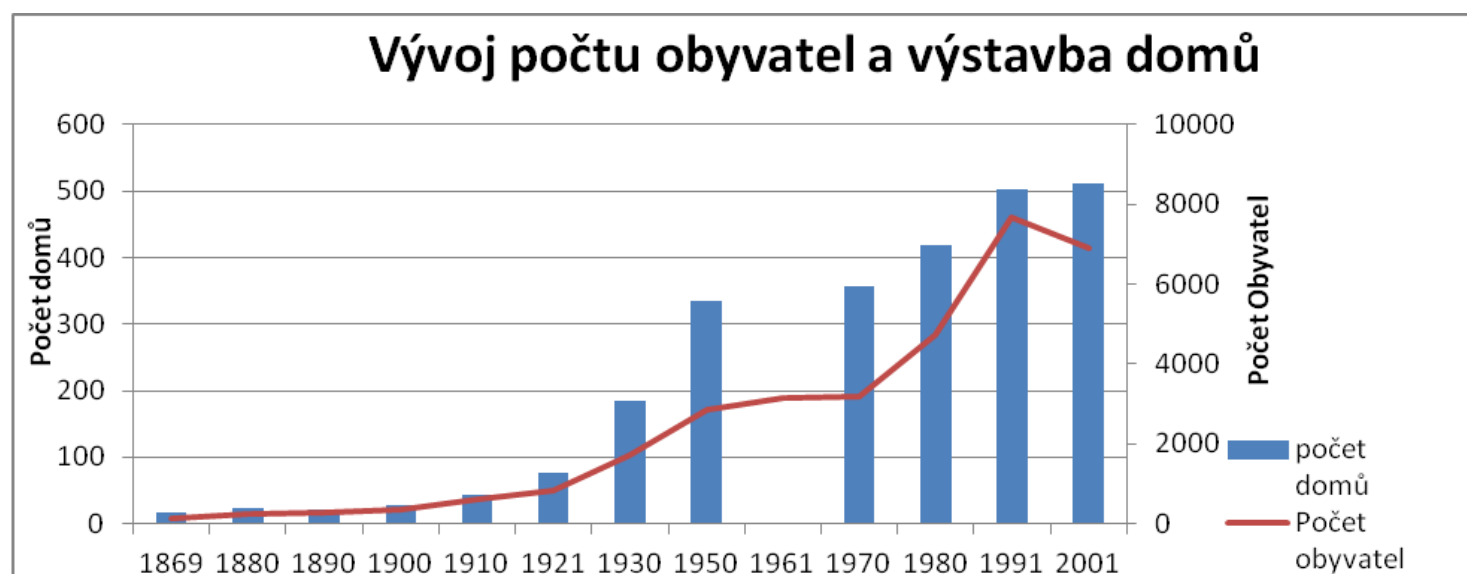
Tab. 4. Využití území katastru katastru ve stabilním katastru, roce 1938, 1987 a 2012 (v ha a v km). Zdroj: vlastní zpracování

Tab. 5. Využití území katastru Lazce v %

	Stabilní katastr	rok 1938	rok 1987	rok 2012
Vodní plochy (%)	6,59	2,33	2,70	2,70
Pole (%)	48,63	13,65	1,73	1,73
Trvale travnaté plochy (%)	42,12	33,94	21,79	22,18
Zahrady a sady (%)	1,18	29,29	21,33	21,22
Budovy (%)	1,33	9,04	21,16	21,28
Ostatní (%)	0,14	11,76	31,30	30,89
Celkem	100,00	100,00	100,00	100,00

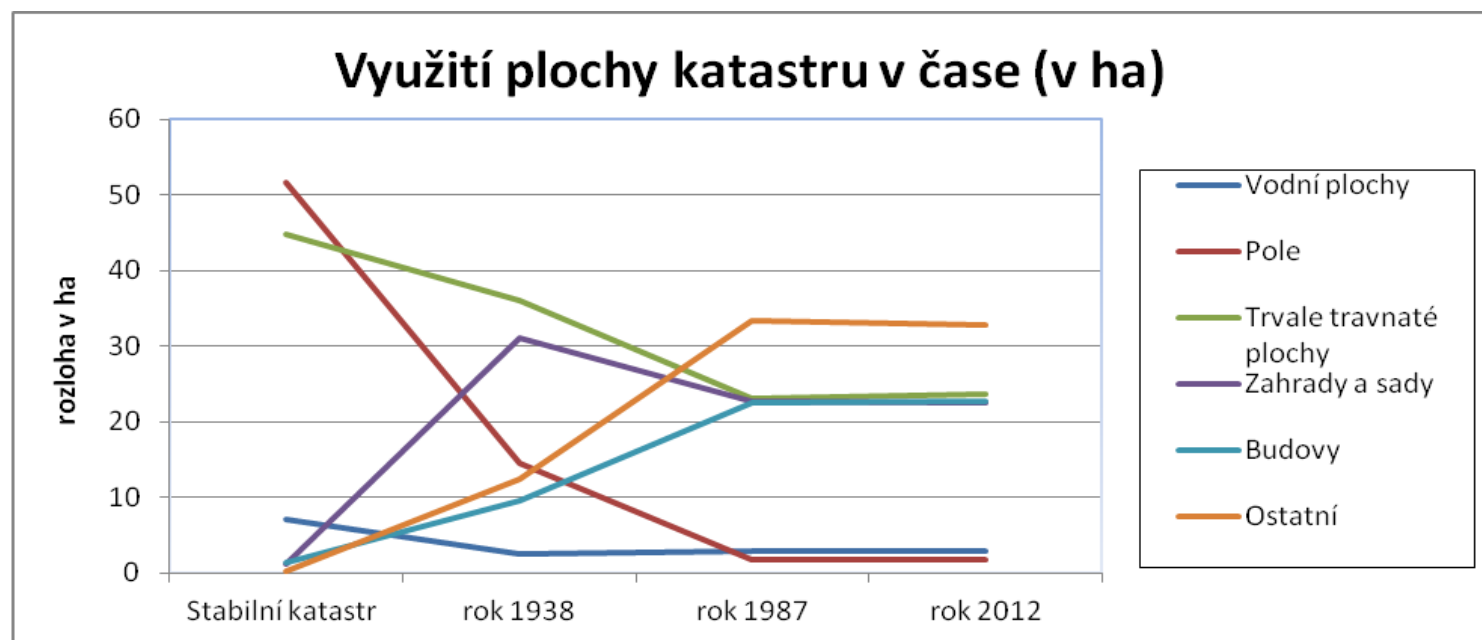
Tab. 5. Využití území katastru ve stabilním katastru, roce 1938, 1987 a 2012 (v %). Zdroj:vlastní zpracování

Obr. 11. Vývoj výstavby a počtu obyvatel

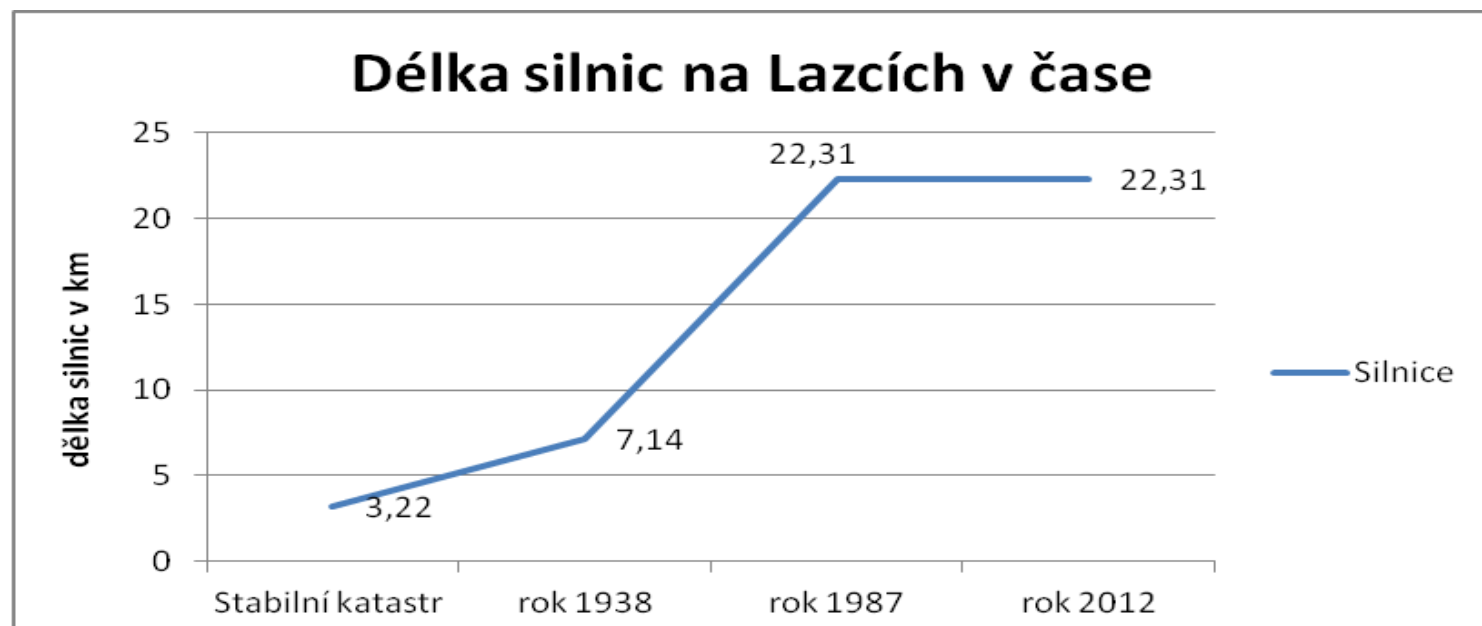
Obr. 10. Vývoj počtu obyvatel a výstavba domů (vlastní zpracování, zdroj:Historický lexikon). K vývoji zástavby domů v roce 1961 chybí data

Obr. 12. Využití plochy území (v ha)

Obr 11. Využití plochy katastru v čase (v ha). (vlastní zpracování)

Obr. 13. Vývoj délky silnic

Obr. 12. Vývoj délky silnic ve vybraných obdobích (vlastní zpracování)

Obr. 14: Kaplička z roku 1841

Zdroj: vlastní zpracování

Obr. 15: Čtvrť Letná

Zdroj: vlastní zpracování

Obr. 16: Sklady (bývalý průmyslový areál Kovo-Dřevo)

Zdroj: vlastní zpracování

Obr. 17: Panelové sídliště, v popředí jediné pole na Lazcích

Zdroj: vlastní zpracování

Obr. 18: Ochranné valy před povodněmi a panelové sídliště

Zdroj: vlastní zpracování

Obr. 19: Ochranné zdi před povodněmi, v pozadí čtvrť Letná

Zdroj: vlastní zpracování

Obr. 20: Baseballový stadion

Zdroj: vlastní zpracování

Obr. 21: Vizualizace dostihové dráhy

Zdroj: www.olstavby.cz

Obr. 22: Finanční úřad a supermarket LIDL

Zdroj: vlastní zpracování

Obr. 23: Mlýnský potok (střední Morava)

Zdroj: vlastní zpracování